

međunarodna izložba

BAUHAUS

sto godina posle

Izdavač:

Kulturni centar Zrenjanina, Narodne omladine 1,
Zrenjanin, +381(0)23566712, kczr@kczr.org

Za izdavača:

Goran Marinković, direktor

Autorski tim:

Sandra Banjanin, menadžer projekta
Jelka Đorđević, koncept i realizacija
arhitektonskih radionica
Danka Ječmenica, dizajn i koncept izložbe
Vesna Karavida, autor teksta u katalogu
Olivera Skoko, moderator razgovora o Bauhausu

Medijska promocija:

Marketing služba Kulturnog centra Zrenjanina
Sandra Banjanin

Lektura i korektura:

Ivan Trifunjagić

Prevod teksta sa engleskog:

Olivera Trifunjagić i Spomenka Vojvodić

Tehnička realizacija postavke:

Kulturni centar Zrenjanina

Dizajn kataloga:

Danka Ječmenica

Štampa:

Diginet

Tiraž:

300

Pokrovitelji izložbe:

Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i
odnose s verskim zajednicama, Grad Zrenjanin,
„Persu“ marketi i grafička kuća „Diginet“

BAUHAUS sto godina posle

Zrenjanin, 2019

međunarodna izložba

BAU
HAUS

sto godina posle

SADRŽAJ

Uvodna reč.....	7	Vera Mihalj.....	41
Bauhaus – Kreativna sinteza umetnosti i tehnike		Novi Sad (Srbija)	
Vesna Karavida.....	11	Dijana Milenov.....	43
Umetnost u službi čoveka		Boston (SAD)	
Slavica Popov.....	19	Saša Milenov.....	45
Rade Bogdanović.....	23	Toronto (Kanada)	
Bergen (Norveška)		Goran Patlejch.....	47
Dušan Čížek.....	25	Prag (Češka)	
Prag (Češka)		Dragan Protić.....	49
Aleksandra Đukić.....	27	Beograd (Srbija)	
Beograd (Srbija)		Siniša Rodić.....	51
Aleksandra Erdeljan.....	29	London (Velika Britanija)	
Milano (Italija)		Biljana Sovilj.....	53
Sandra Eremić.....	31	Beograd (Srbija)	
Vašington (SAD)		Branislava Stanimirov.....	55
Andrej Julher.....	33	Vankuver (Kanada)	
Novi Sad (Srbija)		Nebojša Tabački.....	57
Milena Kordić.....	35	Berlin (Nemačka)	
Beograd (Srbija)		Marko Todorović.....	59
Lidija Marinkov Pavlović.....	37	Bergen (Norveška)	
Beograd (Srbija)		Jelena Vasiljev.....	61
Vladimir Mihajlov.....	39	Milano (Italija)	
Beograd (Srbija)		Boris Zakić.....	63
		Džordžtaun (SAD)	

Posebnu zahvalnost za pomoć pri realizaciji projekta izražavamo:

Slavici Popov, Sunčici Šido, Mili Marinković Bročić, Pavlu Taborošiju, Dubravki Rajnović, Dejanu Rusovcu, Dušanki Đorđević, Goranu Nešiću, Nebojši Milenkoviću, Bojanu Kojičiću i zaposlenima u Kulturnom centru Zrenjanina.

Uvodna reč

Kulturni centar Zrenjanina dobio je od Pokrajinskog sekretarijata za kulturu i informisanje i Grada Zrenjanina sredstva za realizaciju projekta „Manje je više – dani Bauhausa“, čime je omogućena organizacija većeg broja aktivnosti. „Dani Bauhausa“ biće otvoreni međunarodnom izložbom pod nazivom „Bauhaus – sto godina posle“, koja sa pratećim katalogom predstavlja i glavnu aktivnost u okviru projekta.

Bauhaus i Zrenjanin, naizgled, nemaju mnogo dodirnih tačaka. U čuvenoj internacionalnoj školi, za vreme njenog kratkog trajanja, bila je svega nekolicina studenata sa prostora Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (potonje Kraljevine Jugoslavije). Među njima nije bilo naših sugrađana. Međutim, nakon sto godina, imamo situaciju da je ovaj grad iznedrio, a potom i rasejao po čitavom svetu plejadu obrazovanih, kreativnih ljudi čije karijere danas svakako jesu internacionalne. Njihova imena i adrese (spisak koji još nismo uspele da zaključimo jer kao da nema kraja) dokaz su da je ovaj grad neverovatan rasadnik kreativnih ljudi. Upravo stoga, oni su bili naša glavna inspiracija i veza sa idejama Bauhausa.

Sudbina malih gradova na rubovima evropskih ili svetskih dešavanja takva je da su iz njih oduvek odlazili najkreativniji i najhrabriji u veće centre, gde se njihov kvalitet lakše ispoljavao, prepoznavao i vrednovao. U godini u kojoj se obeležava stogodišnjica od osnivanja Bauhausa, škole otvorenog, kosmopolitskog duha, zamislile smo da taj duh prenesemo u naš grad - putem izložbe radova naših „kosmopolita“, bivših sugrađana koji danas žive i rade van Zrenjanina. Ideja je bila da svako od njih promisli da li se, i na koji način, ideje Bauhausa mogu prepoznati u njihovim radovima i da zatim, po jedan rad po izboru autora, predstavimo publici kroz esej, istraživački rad, sliku, grafiku, umetničku fotografiju, logotip, idejni arhitektonski projekat, urbanistički projekat, fotografiju izvedenih objekata ili fotografiju predmeta primenjene umetnosti. Dobili smo ukupno 21 rad i time 21 izlagača u okviru ove neobične kolektivne izložbe.

Želja nam je svakako i da lokalna zajednica bude informisana o radu i uspesima naših bivših sugrađana - da bi ubuduće eventualno mogli da računamo na njihov stručni doprinos gradu u kome su rođeni.

Autorski tim

petak
4. oktobar
19.00 č

Otvaranje međunarodne izložbe i žurka
„Bauhaus – sto godina posle“

subota
5. oktobar
20.30 č

Diskusija i projekcija filma
„The Face Of The Twentieth Century – Bauhaus“

nedelja
6. oktobar
20.30 č

Diskusija i projekcija filma
„Bauhaus – Modell und Mythos“

ponedeljak
7. oktobar

Arhitektonska radionica

utorak
8. oktobar
19.00 č

Razgovor: Bauhaus za početnike
Novi Nebojša Milenković, istoričar umetnosti i pisac
Olivera Skoko, istoričarka umetnosti i književnica

Introduction

The Cultural Centre of Zrenjanin received the funds from the Provincial Secretariat for Culture and Information and the City of Zrenjanin to realise the project "Less Is More – The Days of Bauhaus", which made it possible for a number of activities to be realised. The Days of Bauhaus will be opened with an international exhibition called "Bauhaus – A Hundred Years Later", which along with an accompanying catalog is the central event within the project.

There may seem to be no apparent connection between Bauhaus and Zrenjanin. Only a few students from the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes (later the Kingdom of Yugoslavia) attended the famous international school during its short existence. None of them were our fellow citizens. However, a hundred years later, we find that Zrenjanin has produced scores of educated and creative people who have scattered around the world and built international careers. Their names and addresses (the list we have not been able to complete as it seems to be inexhaustible) testify to this town's immense capacity for nurturing creative people. Therefore, they were our main inspiration and connection to the ideas of Bauhaus.

The fate of small towns on the margin of European or world events is to witness the most creative and bravest of their inhabitants leave and go to major centres, where their quality can be expressed, recognised and valued more easily. In the year which marks a hundred years since the founding of Bauhaus, the school of open cosmopolitan spirit, we have arrived at an idea to bring that spirit to our town - with an exhibition of the works of our "cosmopolitans", former citizens of our town who now live and work away from Zrenjanin. The idea was to prompt each one of them to reflect on whether the ideas of Bauhaus can be recognised in their works and in what way, and then to present a work of their choice to the public, in the form of an essay, a research, a painting, a graphic, an artistic photograph, a logo, a conceptual architecture design, an urban project, a photograph of constructed buildings or a photograph of works of applied art. There are 21 works and thereby 21 authors taking part in this unusual collective exhibition.

We certainly wish to inform the local community about the work and accomplishments of our former fellow citizens – so as to be able to count upon their professional contribution to their hometown in the future.

The authorial team

Vesna Karavida

BAUHAUS – KREATIVNA SINTEZA UMETNOSTI I TEHNIKE

Bauhaus je u svojoj osnovi bila državna škola za arhitekturu i primenjene umetnosti, koju je 1919. godine u Vajmaru u Nemačkoj, čuvenom i po Geteu, osnovao arhitekta Valter Gropijus (Walter Gropius). Nastao je zajedno sa Vajmarskom Republikom i odražavao kako socijalno-ekonomsku dinamiku i eksplozivnost Vajmarske Republike tako i društvenu strukturu i političke ideale koji su vodili njenu kulturnu i intelektualnu elitu. Škola je trajala svega 14 godina, tačnije do jula meseca 1933. godine kada je doneta odluka o njenom zatvaranju. U toku svog postojanja tri puta je menjala sedište, i isto toliko puta direktora.

Bauhaus je, međutim, bio daleko više od škole za arhitekturu i primenjenu umetnost. Zapamćen je kao umetnički eksperiment i kreativna radionica bez premca u 20. veku i kao jedna od najznačajnijih kulturnih inicijativa savremene Evrope. Teško da ćemo uopšte uspeti da se setimo neke umetničke škole koja je trajala tako kratko a da je imala toliki

uticaj na širok spektar kreativnih delatnosti.¹ Stoga, umesto istorijata Bauhauusa, metodologije rada koja je bila izuzetno inovativna za vreme u kojem je nastala, načina na koji su funkcionisale njegove radionice, metodologije rada čuvenih profesora koji su na njoj predavali, različitih spoljnih uticaja koje je Škola trpela - pokušaćemo radije nešto da kažemo o idejama, načinu razmišljanja i naravno, filozofiji ove Škole, što smatramo pravim razlozima koji su kadri da povežu vreme Bauhauusa sa vremenom u kome mi živimo. Naime, Bauhaus nije bio novi stil nego prvenstveno nov pristup, nova duhovna kreacija, nov stav prema životu. Uz sve ovo, on svesno razvija duh saradnje između različitih individua, promoviše susrete različitih teorija i praksa i tako postaje rasadnik avangardnih misli.

Osnivač Bauhauusa Gropijus rukovodio se idejom sinteze umetnosti. Gropijusov naslednik na mestu direktora Majer (Hannes Meyer) pomerio je filozofiju umetnosti/arhitekture ka funkcionalizmu i ekonomičnosti, dok se poslednji direktor, arhitekta Mis van der Roe (Ludwig Mis van der Rohe), majstor elegancije i autor slogana „Manje je više“, rukovodio filozofijom čistih formi, intenzivnom upotrebom betona, čelika i

¹ Veruje se, na primer, da je Stiv Džobs (Steve Jobs) bio inspirisan filozofijom Bauhauusa: „Dizajn nije samo ono što vidite i osetite. Dizajn se odnosi i na ono kako nešto funkcioniše“. Ovo je parafraza jednog od slogana Bauhaus škole, ali zapravo je citat osnivača Epla (Apple). Naime, Džobs je striktno verovao da forma treba da prati funkciju, a to se sasvim očigledno vidi i u svetu dizajna i tehnologije kojem je on pripadao.

stakla, težeći u krajnjoj sekvenci arhitekturi po meri čoveka: koja mora da bude praktična, udobna, osvetljena. Zato što arhitektura nije kubus, ona je anatomija: skelet na koji se nadovezuje sve ostalo.

U turbulentnim vremenima između dva svetska rata, kreativnost se izražavala dvojako: Kroz *ar deko* stil koji neizbežno prihvata estetiku modernizma, ali sa jakom notom nostalgije prema dekoraciji (čime se približava popularnoj kulturi, potrošačkom senzibilitetu i predstavlja čežnju za opšteprihvaćenim paradigmatima luksuza) i kroz ideal „čistog razuma“ koji se ne osvrće na istoriju i ne koketira sa ukusom većine – kome pripada i Bauhaus. Bauhaus (kao i neki srodni pravci u to vreme) na moderne zahteve društva odgovara racionalno i socijalno odgovorno, beskompromisno se oslobađajući svega što je efemerno i sladunjavo. U ovim dualizmima ljudske prirode, iz kojih proističu različiti pogledi na kreativnost, od *ar deko* do Bauhauusa i funkcionalizma, takođe je moguće tražiti aktuelnost ove Škole u današnjem vremenu. Prof. dr Ješa Denegri pisao je svojevremeno: „Bauhaus nije aktuelan zato što bi nudio oblikovne obrasce koje bi valjalo nastaviti ili oponašati. Nije aktuelan ni po tome što bi ponudio nastavne ili radne metode. Bauhaus je aktuelan pre svega po tome što se u njegovom istorijskom primeru uočavaju uzori ponašanja kao još uvek otvoreni kulturni, idejni i ideološki problem”.²

² Denegri, Ješa (2014). Grupa autora (urednik M. Šuvaković), *Ex-Yu recepcija Bauhauusa*. Beograd, str. 82.

Počelo se od ideje da se kroz zajednički rad ljudi različitih profila stvore tipovi, norme i standardi za industriju, arhitekturu i zanat. Proizvodi koji su izlazili iz njihovih radionica nisu pritom bili nikakvi objekti umetničkog zanata kakve skupljaju bogati ljubitelji, nego su pripadali svima jer ih je industrija umnožavala. Bilo da je reč o običnoj posudi, komadima nameštaja ili kući i naselju, umetnost Bauhauusa teži celishodnom sastavljanju materijalnih delova u jednu celinu. Arhitektura, dakle, logično i organski proizlazi iz karaktera upotrebljenog materijala, te iz svrhe date celine. U estetskom smislu, lepota nastaje kao rezultat potpunog savladavanja i unapred osmišljenog ređanja delova i postupaka gradnje. U sociološkom smislu je pretnja lažnom moralu i već uveliko prisutnom potrošačkom kultu. Četa mladih je svojim razmišljanjima i radom ugrozila građansku lažnu kulturu, pa nije čudo da su u arhitekturi prvo odbacili pročelja objekta, ta nadmena „lica“ građevina koja su bila glavni medijum preko koga je vlasnik kreirao sliku o sopstvenoj moći, bogatstvu i ukusu.

Hronologija Bauhauusa

- 1915:** Henri van de Velde (Henry van de Velde), svestrani umetnik i jedan od osnivača Art nuvoa u Belgiji, predlaže Valtera Gropijusa (Walter Gropius) za rukovodioca Visoke škole zaprimenjenu umetnosti u Vajmaru;
- 1918:** Valter Gropijus postavljen za direktora Visoke škole za likovnu umetnost i Visoke škole za primenjenu umetnost u Vajmaru;
- 1919:** Ujedinjenjem ove dve škole osnovan je Bauhaus „Državna kuća neimara“. Školu je te godine pohađalo 207 studenata. Valter Gropijus je postavljen za direktora. Objavljen je Program i Manifest Bauhauusa;
- 1923:** Održana prva izložba Bauhauusa. Objavljena prva monografija;
- 1924:** Marsel Brojer (Marcel Breuer), Georg Muhe (George Muehe) i Farkaš Molnar (Farkas Molnár) objavljuju Memorandum o osnivanju Departmana za arhitekturu. Prvi napadi na Bauhaus;
- 1925:** 1. aprila doneta odluka da se zatvori Bauhaus u Vajmaru. Svi profesori prešli u Dessau;
- 1926:** Završene stambene zgrade za profesore;
- 1927:** Arhitekta Hanes Majer (Hannes Meyer) osniva Departman za arhitekturu;

- 1928:** Gropijus prepušta mesto direktora Hanesu Majeru;
- 1930:** Hanes Majer odlazi u Moskvu sa još 12 učenika. Za direktora Bauhauusa postavljen arhitekta Ludvig mis van der Roe (Ludwig Mies van der Rohe);
- 1932:** Demolirana zgrada Bauhauusa, Školi ukinut budžet. Premeštanje u Berlin;
- 1933:** 20. jula doneta odluka o zatvaranju Bauhauusa.

Arhitektura Bauhauusa

Iako je u Školi uveden departman za arhitekturu tek 1927. godine, Bauhaus se prvenstveno odnosi na ovu oblast stvaralaštva. U isto vreme, arhitektura se teško može posmatrati odvojeno od ostalih likovnih disciplina i brojnih vrsta primenjenih umetnosti. Kako god razmišljali o modernoj arhitekturi, njene začetke nalazimo u 19. veku u Engleskoj, a istinske početke u Srednjoj Evropi u godinama pred početak Prvog svetskog rata. Moderna arhitektura je, mnogi autori se slažu, rođena u Nemačkoj 1909. godine kada je sagrađena Fabrika AEG Petera Berensa (Peter Behrens) i potom Fabrika obuće „Fagus“ Gropijusa i Majera, potonjih direktora Bauhauusa.

Fabrički kompleksi su po prvi put promovisali arhitekturu metala i stakla, elemente koji su razrađeni na Gropijusovoj fasadi Bauhauusa u Dessau (Dessau) iz 1925/1926. Konačno su Škola, i sam Gropius, dobili priliku da se u pot-

punosti arhitektonski izraze. Grad je odredio da Bauhaus projektuje čitavo stambeno naselje. Industrijski grad Dessau činio se kao pravo mesto za brzu energiju Bauhausa. Zgrada Škole sa studentskim domom, učionicama i ateljeima je završena 1926. godine. Sastoji se iz tri krila međusobno povezana trakom koji se kao most izdiže iznad glavnog prolaza i prilaznog puta. Preplitanje enterijera i spoljnog prostora postignuto je korišćenjem staklene zavese navučene oko uglova zgrade. Kao tip objekta bez glavne fasade, otvorene prostornosti, objekat Škole predstavlja jedan od obrazaca evropske moderne umetnosti u njenom najpozitivnijem smislu. Nestala su pročelja kojima se dotadašnja arhitektura šepurila pred očima prolaznika. I, kako se to često pominje, počelo se voditi više računa o pogledu iz kuće nego na kuću.

Profesori su svakako otmeno živeli u belim vilama po Gropijusovim nacrtima. Niz kubičnih formi i „saćasta“ unutrašnja podela, izgrađeni od betona, izraz su Gropijusovog interesovanja za standardizaciju.

Ideje Bauhausa prevazilaze teren arhitekture i dizajna i dopiru do jedne nove filozofije umetnosti u svetu tehnološke realnosti. Stoga su asketski volumeni, gole površine, hladni eneterijeri, nameštaj od savijenih čeličnih cevi, samo logičan ishod dubljih i sasvim principijelnih arhitektonskih promišljanja. One nisu same sebi svrha niti estetička preokupacija autora, nego su odgovor na od društva i vremena postavljena pitanja koja arhitekturu svesno upućuju na funk-

cionalnost, racionalnost, tehnološku i konstruktivnu objektivnost, pisao je čuveni student na Bauhausu, mađarski arhitekta Molnar Farkaš (Farkas Molnár) dvadesetih godina prošlog veka. Kubizam i futurizam su prvi stilovi u umetnosti koji svet umetnosti i svet tehnike postavljaju u istu ravan. Bauhaus je, međutim, taj problem osvestio!

I opet, Bauhaus je bio više i od nove estetike! Stvarni doprinos Gropijusa i njegovih saboraca bio je prepoznavanje i razotkrivanje socio-političke i moralne snage arhitekture i dizajna. Oni su želeli da sprovedu efektan uticaj na društvo, da uvedu vitalnu brigu za sve ljude. Otuda je ovaj minimalistički rečnik formi oslobođen ukrasa bio i inteligentna, demokratska filozofija. Shvatanje arhitekture kao vrste politike (zato što oblikuje uslove življenja i kao takva može da proizvede kontroverze i protivljenja) jeste shvatanje koje vodi poreklo direktno od Bauhausa.

I još konkretnije: nastojanje i vera da svet može da bude bolje mesto definiše učitelje, učenike i sledbenike Škole kao revolucionare i idealiste, te se i dan-danas fenomen Bauhausa vezuje za avangardu u umetnosti.³

³ „Možda je jezgro onoga što se popularno naziva *moderna arhitektura* upravo idealistička tradicija. Arhitekti Le Korbizije, Mis van der Roe i Valter Gropijus definisali su jasno zajedničko stanovište, zasnovano na određenim, široko koncipiranim socijalnim idealima – humanitarnom liberalizmu, reformističkom pluralizmu i maglovitoj socijalnoj utopiji“ (Dženks, Č. *Moderni pokreti u arhitekturi*, Beograd, 2003: 41).

Uticaj Bauhauasa koji se očitava u graditeljskom nasleđu Zrenjanina

Umetnički koncept i ideje koje je promovisao Bauhaus svakako nisu bile nepoznate u našoj sredini. Iako sa prostora Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (od 1929. godine Kraljevine Jugoslavije) nije bilo mnogo studenata u Vajmaru, potom u Desauu i u Berlinu, postojali su časopisi koji su prenosili informacije. U prvom redu je to bio „Zenit“ Ljubomira Micića koji je prvo izlazio u Zagrebu, a potom u Beogradu, ali se o Bauhausu moglo čitati i u drugim stručnim publikacijama. Iako je naša sredina prigrlila moderna strujanja u arhitekturi već početkom tridesetih godina prošlog veka, naručioci su bili uglavnom nespremni na radikalni pristup. Jednom rečju, *ar deko* koji sintetiše modernost i dekorativnost odnosi prevagu na ovim prostorima - što raritetna dela Bauhauasa čini još značajnijim.

Direktan uticaj ove Škole u Zrenjaninu prepoznamo u arhitekturi Dečjeg doma iz 1935. godine arhitekta Đorđa Tabakovića (1897–1971).⁴ Niti u jednom od brojnih objekata koje je potpisao najznačajniji modernista u arhitekturi u Vojvodini nisu do te mere dotaknuti oblikovni obrasci arhitekture Bauhauasa. Objekat, sagrađen u zaleđu Županije, u

⁴ Mitrović, V. *Arhitekta Đorđe Tabaković (1897–1971)*, Novi Sad, 2005: 114–116; Karavida, V. i Kovač, I. „Dečji dom arhitekta Đorđa Tabakovića u Zrenjaninu“, *Glasnik DKS 35*, Beograd, 2011: 175–180.

Ulici Miroslava Tirša 4, imao je funkciju dečjeg skloništa koje je primalo napuštenu decu na celokupnu brigu i vaspitanje. U zgradi je takođe bilo smešteno i dečje obdanište za prihvatanje dece iz siromašnih porodica koje nisu bile u stanju da pruže deci kvalitetnu ishranu i potreban nadzor. Tako je ovaj objekat i svojom funkcijom, ne samo arhitekturom, bio u potpunom saglasju sa principima proklamovanim u Bauhausu.

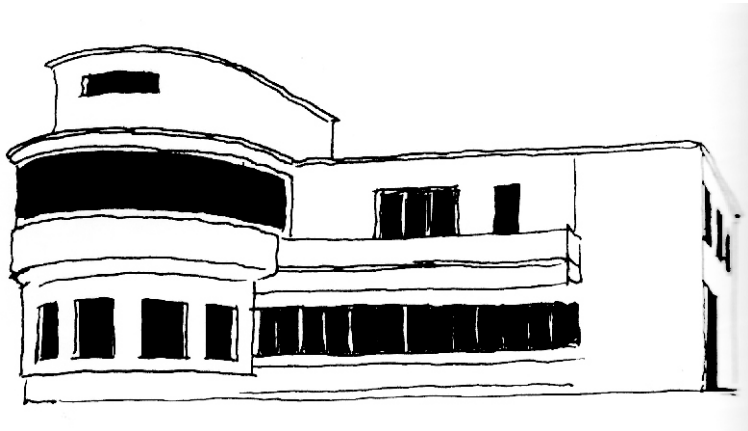
Podignuta na uzvišenju, povučena od ulične regulacije, te je iz tog razloga loše saglediva, zgrada više asocira na paviljonska rešenja luksuznih vila za stanovanje, zaklonjenih od radoznalih pogleda prolaznika i okruženih visokim rastinjem, nego na državnu ustanovu. U saglasju sa ambijentom, izvedena je i njena arhitektura. Dinamična osnova, ravne površine oslobođene svake vrste dekorativnosti, te ravan krov objekta, svrstavaju je u modernu arhitekturu koja je još bila doslednije izražena na originalnom izgledu objekta koji nije sačuvan. Zaobljen volumen sprata imao je u prvobitnoj verziji neprekinuti niz prozorskih otvora koji su pratili polukružnu liniju erкера, veoma karakterističnu za arhitekturu Bauhauasa. Osim što su obezbeđivale obilje svetlosti unutar objekta i njegovo povezivanje sa spoljašnjim prostorom bogatim zelenilom, ovaj neprekinut prozorski niz davao je fasadama utisak lakoće i transparentnosti.

Nažalost, u nekoj od kasnijih adaptacija, autentična traka prozora zamenjena je standardnim trokrilnim prozorima, a veći deo otvora je zazidan, čime je volumen dobio

na težini i masivnosti, a sam objekat izgubio na kompoziciji i likovnoj i arhitektonskoj vrednosti. Na taj način je snažna bauhausovska inspiracija izgubila na značaju.

Uzori ovakvih arhitektonskih ideja mogu se najlakše pronaći u opusu čuvenog arhitekta Farkaša Molnara (Farkas Molnár) koji je studirao na Bauhausu u Vajmaru od 1921. do 1925. godine kod prof. Johanesa Itena (Johannes Itten), a kasnije radio u Gropijusovom arhitektonskom birou da bi se ubrzo potom vratio u Mađarsku. Veliki uticaj na savre-

Crtež prvobitnog izgleda Dečjeg doma

menike ostvario je svojom vilom „Dalnoki“ u Budimpešti iz 1932. godine, koja je lako mogla biti direktni uzor i inspiracija Tabakoviću za Dečji dom. Na ovaj način je Zrenjanin upisan u mapu svetskih gradova koji u svojoj baštini imaju objekte arhitekture Bauhauusa. No, treba napomenuti da ova sredina ipak nije imala kapaciteta da svoje uzore usvoji potpuno dosledno, primenjujući i konstruktivne sklopove tipične za najbolja ostvarenja međuratne moderne, pa samim tim i Bauhauusa.

Dečji dom u ulici Dr Miroslava Tirše 4 (Đ. Tabaković, 1935)

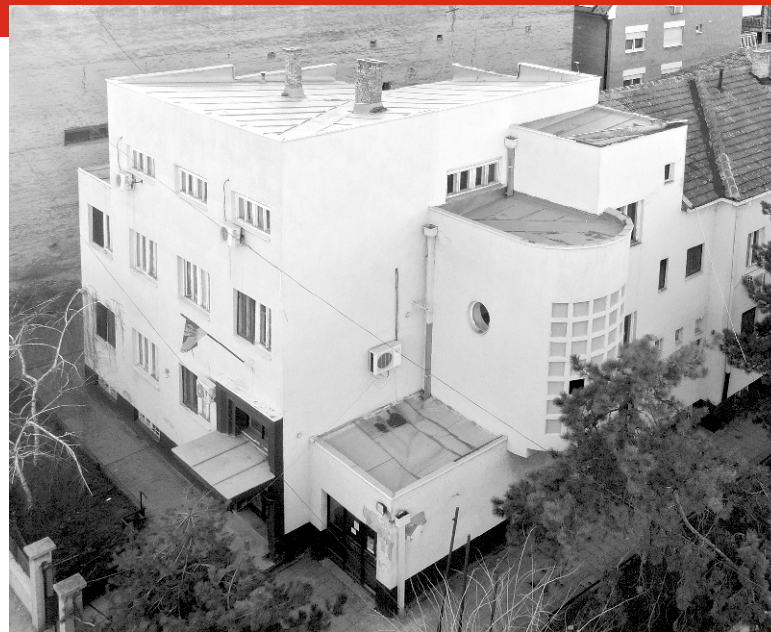

U zgradi je do nedavno bila smeštena Školska uprava Zrenjanin. Godine 2016. je privremeno iseljena zbog lošeg stanja u kome se nalazio objekat. Do danas ništa nije preduzeto da bi se ovaj vredan objekat sanirao i zaštitio od daljeg propadanja.

Drugi objekat u gradu koji se u svojoj arhitektonskoj suštini oslanja na arhitekturu Bauhauasa jeste objekat Sanatorijuma dr Kamenkovića, današnji Dečji dispanzer u Ulici Emila Gavrila 25. Gradnja objekta započeta je 1939. godine, ali ju je rat prekinuo. Izvedena je prema projektu arhitekta Ivana Đ. Stojkovića. Godine 1965. dograđeno je dvorišno krilo.

Ivan Stojković je rođen 1902. u Zrenjaninu, tadašnjem Velikom Bečkereku. Bio je prvi naš sugrađanin koji je diplomirao arhitekturu na Tehničkom fakultetu u Beogradu (1930). Sanatorijum je koncipiran kao bezornamentalna, kubična struktura sa skrivenim krovom i snažnim ugaonim erkerom, koja govori o uticaju arhitekture Bauhauasa na gradsko graditeljsko nasleđe, nekoliko godina nakon zatvaranja Škole.

Sanatorijum dr Zorana Kamenkovića (danas Dečji dispanzer) u Ulici Emila Gavrila 25 (Stojković, 1939)
Fotografija: Pavle Taboroši

Slavica Popov

UMETNOST U SLUŽBI ČOVEKA

Tokom 2014. i 2015. godine, prilikom istraživanja stvaralaštva Dragoslava Stojanovića Sipa (1920–1976)¹, likovnog i primenjenog umetnika čija se dela nalaze u kolekciji Savremene galerije Zrenjanin², a vitraži u svečanoj sali zgrade društveno-političkih organizacija, u Zrenjaninu poznate kao zgrada „Komiteta“, pored rada u Umetničkoj koloniji Ečka istaknut je i njegov rad u oblasti primenjene umetnosti, odnosno u oblasti saradnje zrenjaninske industrije tokom 50-ih i 60-ih godina 20. veka sa tadašnjim idejama umetnosti. Tom prilikom naglašena je Stojanovićevo uloga u organizovanju Festivala „Umetnost u službi čoveka“ koji je realizovan od 2. do 16. oktobra 1958. godine u Zrenjaninu. U okviru tog Festivala održani su brojni umetnički događaji, izložbe, pozorišne predstave, balet, opera, premijere filmova, dok je Udruženje likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Srbije takođe održalo svoju redovnu izložbu u sklopu Festivala. Kako je koncept Festivala bio

¹ Popov, Slavica (2015). *Dragoslav Stojanović Sip: znak, poruka, smisao*, Savremena galerija Zrenjanin.

² U periodu od 1956. do 1973. godine u Umetničkoj koloniji Ečka D. Stojanović Sip je boravio 16 puta i za kolekciju Savremene galerije Zrenjanin ostavio 14 radova.

umrežavanje ULUPUDS-a³ i industrije u Zrenjaninu u cilju unapređenja proizvodnje i razvoja industrijske estetike kao sredstva za kulturno vaspitanje i estetsko obrazovanje širokih slojeva, insistiralo se na tome da se prikažu savremeno oblikovani predmeti koji okružuju porodicu, odnosno da su prilikom njihovog oblikovanja na njih primenjeni principi ekonomičnosti, funkcionalnosti i estetike. Iako se to nigde ne ističe, u ovom konceptu Festivala projevava duh Bauhauusa, koji je utemeljen na stavu da industrija i umetnost, idejno udruženi, omogućavaju stvaranje novih formi.

O samom Festivalu, kako su tekle jednogodišnje pripreme i o njegovoj realizaciji, redovno je tokom 1957. i 1958. godine izveštavao list „Zrenjanin“, a štampan je i katalog festivala, ali, nažalost, bez reprodukcija. Prvobitna zamisao bila je da Festival obuhvati različite grane umetnosti i da se održava svake godine. Međutim, Festival je održan samo jednom, 1958. godine, a nakon njegovog zatvaranja nije više ni pisano o njemu. Ono što, s druge strane, smatramo bitnim jeste to da se već tokom priprema Festivala iskristalisala ideja o naglašavanju primenjene umetnosti i da bi se stoga organizovanjem jedne takve centralne izložbe privukao veći broj posetilaca, a sama primenjena umetnost približila običnom narodu. Iz tih razloga, u tadašnjem Omladinskom domu je i realizovana izložba primenjene umetnosti i dizajna koja se sastojala iz šest segmenata. U njima su bile predstavljene fotografije i makete stambenih jedinica i naselja,

³ Dragoslav Stojanović Sip je od 1955. do 1964. godine bio predsednik ULUPUDS-a.

zatim garderoba, kao i jedan sektor koji je bio posvećen industrijskom oblikovanju predmeta koji se upotrebljavaju svakodnevno, kao i grafičkom opremanju industrijskih proizvoda.

U okviru ovog Festivala, 15. oktobra 1958. godine održano je savetovanje o produbljivanju saradnje umetnosti sa industrijom. Lokalni mediji, odnosno list „Zrenjanin“, dali su veliki značaj ovom sastanku.⁴ Sastankom je, na poziv Milinka Tapavičkog, potpredsednika Narodnog odbora sreza Zrenjanin, rukovodio umetnik Mihajlo Petrov, potpredsednik ULUPUDS-a, a Stojanović se u raspravi oglasio kao predsednik ULUPUDS-a. On je tom prilikom istakao da umetnici od industrije, u početnoj fazi saradnje, traže uputstva jer je u današnjim uslovima razvoja domaće industrije nemoguće ići za stranim uzorima. On je takođe naglasio da je prvi put u našoj zemlji ostvarena kompletnija saradnja između umetnosti i industrije i to baš u Zrenjaninu, naročito poslednjih osam do deset meseci. Kasnije tokom savetovanja, Stojanović je predložio tri moguća scenarija za saradnju umetnika i industrije: „Prema prvom, moguć je direktan kontakt sa umetnikom u preduzeću, koji, međutim, nosi u sebi opasnost od zastarevanja tog umetnika; drugi scenario uključuje ona srednja preduzeća, reklamna, koja nisu zainteresovana za estetiku već za ekonomski momenat; dok treći scenario predviđa organizovani vid saradnje u kome se, s jedne strane, ističu potrebe, a s druge oni koji ih mogu ostvariti, s tim da su

⁴ „Neophodna prisnija saradnja umetnosti i industrije, Savetovanje o saradnji umetnost-industrija“, *Zrenjanin*, 18. oktobar, 1958, str. 7.

ovi faktori međusobno povezani. U stranim zemljama to rade instituti, dok bi kod nas bilo moguće formirati manje centre, mesta u kojima će se za nekoliko preduzeća obezbediti saradnja umetnika. U Zrenjaninu to ne bi bio problem.“⁵ Ovaj Festival je najverovatnije uticao da u okviru boravka u Slikarskoj koloniji Zrenjanin (avgusta 1959.) deset primenjenih umetnika obiđe zrenjaninske fabrike i preduzeća, što je bila prilika da se vode razgovori na temu odnosa primenjene umetnosti i industrije, o industrijskoj estetici, kada su i sugerisana prva uputstva o estetskom oblikovanju proizvoda.⁶ Verovatno su postojale pretenzije da se u Zrenjaninu realizuje treći Sipov model, a da Savremena galerija Zrenjanin preuzme na sebe ulogu posrednika, odnosno centra koji bi omogućio saradnju umetnika i industrije.

Realizacija ovog Festivala pokazala je da je 50-ih godina 20. veka Zrenjanin, čija su industrija i kulturna ponuda tada bile u usponu, bio plodno tle za primenu umetničkih ideja začetih nekoliko decenija ranije u Bauhausu. Ovde nije reč o uticaju stila jer u nedostatku vizuelnog materijala za sada nije istraženo šta je konkretno na Festivalu prikazano. Više je u pitanju uticaj ideje uspostavljanja balansa i prožimanja između umetnosti i industrijske proizvodnje. Ali i pored toga, ukazujući na ovaj Festival skrenuli smo pažnju budućim istraživačima na ostvarene veze i uticaje između Kolonije u Ečki i razvoja industrijskog dizajna u Zrenjaninu, kao i na prisutnost ideja

⁵ „Neophodna prisnija saradnja umetnosti i industrije, Savetovanje o saradnji umetnost-industrija“, *Zrenjanin*, 18. oktobar, 1958, str. 7.

⁶ „Druga grupa likovnih i primenjenih umetnika u Ečki“, *Zrenjanin*, 8. avgust, 1959, str. 4.

Bauhauša u našoj sredini. Jer sam naziv ovog Festivala jasno je istakao moto da umetnost mora biti dostupna svima, koji je kod nas bio usvojen pedesetih i šezdesetih godina 20. veka, a koji je opet svoje uporište verovatno imao u praksi Bauhauša, te je stoga naročito bio potenciran među umetnicima koji su boravili u kolonijama, pa tako i u Ečanskoj koloniji. Na ovaj način umetnost je uskladila svoje zahteve i sa tadašnjim društvenim uređenjem u našoj zemlji koje joj daje podršku sa svih nivoa vlasti, čime joj je omogućen nesmetan razvoj.⁷ Ova sprega vlasti, umetnosti i industrije ostavila nam je značajno kulturno nasleđe čiji potencijal predstavlja osnovu za buduća istraživanja i izgradnju identiteta našeg grada.

⁷ Na otvaranje Festivala u okviru koga je i otvorena stalna postavka u Ečki umetničkog muzeja Savremene galerije zvanično je pozvan i Josip Broz Tito, koji se u dopisu predsedniku Narodnog odbora sreza Zrenjanin izvinio što ne može da stigne, ali je najavio svoju posetu našem gradu koju je realizovao 19. novembra 1958. godine, kada je, između ostalog, i obišao stalnu postavku Savremene galerije i potpisao se u knjizi utisaka.

Naše parole (1958)
Dragoslav Stojanović Sip
vl. Savremena galerija Zrenjanin

Rade Bogdanović

Rođen je 1977. u Zrenjaninu. Univerzitetsku diplomu stiče na Arhitektonskom fakultetu Češkog tehničkog univerziteta u Pragu, gde je promovisan u magistra urbanizma i arhitekture.

Profesionalnu praksu započinje u Beogradu, a nastavlja u arhitektonskom birou „Link arkitektur“ u Bergenu. Projektovao je veći broj objekata različitih tipologija i razmera - od stambenih i rezidencijalnih objekata, hotela i poslovnih centara, adaptacija i rekonstrukcija objekata, do enterijera javnih i privatnih prostora.

Radi i živi sa porodicom u Norveškoj.

O Bauhausu

Ideje Bauhauasa kao što su racionalizam, funkcionalizam i masovna proizvodnja jesu osnovni principi današnjeg društva. U pogledu stvaralaštva, koncept jedinstva umetnosti i zanatstva danas se najviše ogleda u međusobnoj zavisnosti kreativnog rada i savremenih tehnologija.

NØSTE PANORAMA

Bergen (Norveška)

Stambeno-poslovni objekat
16 000 m², realizovan 2016. godine

Učesnici u izradi projekta:
arhitekta Grethe Haugeland,
Thordur Steindor Bryngeirsson,
Daniela Schwachta i
Rade Bogdanović

Prikazani objekat je deo kompleksa
koga čine četiri stambena objekta
sa poslovno-trgovačkim sadrža-
jem u nižim etažama i podzemom
garažom. Ceo kompleks smešten je
u starom jezgru grada sa direktnim
izlazom na more.

Dušan Čežek

Rođen je 1982. u Zrenjaninu. Diplomirao je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, a magistrirao na Akademiji umetnosti, arhitekture i dizajna u Pragu. Radio je kao ilustrator za Kreativni centar i Zavod za izdavanje udžbenika i kao dizajner za „Leo Burnett“. Karijera ga je provela kroz Beograd, Beč, Bratislavu i Prag gde je kao dizajner radio za većinu tržišta Evrope. Dobitnik je preko 50 prestižnih nagrada iz oblasti advertajzinga. Takođe je bio član žirija Njujorškog advertajzing festivala. Režira reklame i kratke filmove.

Danas je suvlasnik studija „Fuchs+Dachs“ sa suprugom Sanjom u Pragu.

U sopstvenom stvaralaštvu sam se uvek trudio da objedinim što više umetničkih grana u jednom projektu. Verujem da saradnja umetnika, različitih polja stvaralaštva i pravaca u jedinstvenom cilju uvek izrodi bolje, unikatnije i vrednije ideje i projekte. Verujem u stvaralaštvo bez sujete gde se umetnost inspiriše umetnošću i umetnici inspirišu umetnike.

„Fuchs+Dachs“ studio nema vertikalnu hijerarhiju, već je mesto gde je svaki saradnik odgovoran za svoje polje delovanja, gde se svi međusobno inspirišemo i projekat postaje fluidna tvorevina u kojoj muzika može da utiče na ilustraciju, gde ilustracija utiče na promene u priči, promena u priči može da promeni dizajn... Stvar koje se čvrsto držimo jeste kreativni cilj i direkcija projekta.

Sama delatnost izrade indie i art igara objedinjuje skoro sve umetničke pravce - storytelling, ilustraciju, komponovanje muzike, dizajn zvuka, dizajn enterijera, arhitekturu lokacija, programiranje, animacije, grafički dizajn, režiju, glumu...

U tom smislu „Fuchs+Dachs“ se zaista trudi da svaki projekat na kome radi bude *Gesamtkunstwerk*.

O
Bauhausu

MINISTRY OF BROADCAST - LEVEL DESIGN - EXTERIOR AND INTERIOR OF THE ZEPPELIN HANGAR

MINISTRY OF BROADCAST
„Fuchs+Dachs“ (2019)

Aleksandra Đukić

Rođena je 1964. godine u Zrenjaninu. Diplomirala je, magistrirala i doktorirala na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, gde radi u zvanju vanrednog profesora na Katedri za urbanizam i prostorno planiranje.

Predavala je kao gostujući profesor na Arhitektonsko-građevinskom fakultetu u Banjaluci. Gostujuća predavanja i usavršavanja je imala i na univerzitetima u Gracu, Granadi, Bariju, Torinu, Kaunasu, Nasauu. Od 1989. godine učestvuje na međunarodnim i nacionalnim konkursima sa zapaženim rezultatima, dok je izlažući iz oblasti arhitekture i urbanizma višestruko nagrađivana.

Autor je 4 monografije, urednik više od 20 međunarodnih i nacionalnih monografija, objavila je preko 200 radova. Potpredsednik je Udruženja urbanista Srbije od 2017. godine.

Živi i radi u Beogradu.

O Bauhausu

Danas, nakon 100 godina od osnivanja škole Bauhauusa, vrednosti ideologije koja je kvalitativno doprinela oslobađanju umetnosti kao takve od svih nasleđenih ograničenja i dalje stoje čvrsto i vanvremenski definišu polje arhitekture 21. veka.

Snažan uticaj škole Bauhauusa oseća se kako u stvaralaštvu arhitektonske prakse tako i u akademskom učenju koje je prožeto principima, elementima i postulatima utemeljenim 1919. godine.

„Čista forma i jednostavan dizajn“ postulati su koji su me vodili tokom karijere i utkani su kako u projektovane i realizovane forme i objekte, tako i u pisana dela i u rad sa studentima.

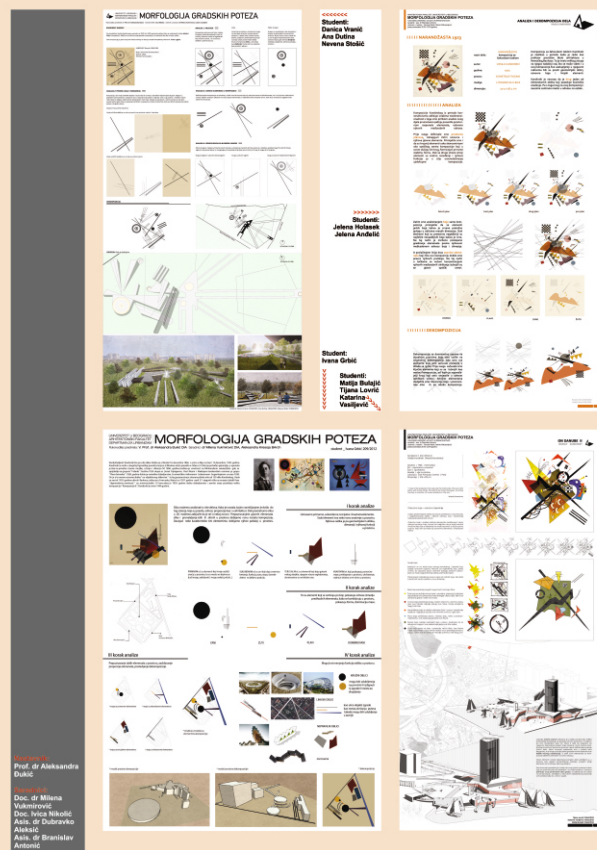
„Krajnji cilj svih vizuelnih umetnosti jeste dovršena građevina!“, piše Valter Gropijus u manifestu Bauhauusa 1919.

Idejno arhitektonsko rešenje stambenog kompleksa
u ulici Jove Ilića, K.O. Voždovac, Grad Beograd (2011)
Autori projekta: dr Aleksandra Đukić, d.i.a; Miloš Radoičić d.i.a.

PREDMET "MORFOLOGIJA GRADSKIH POTEZA" MASTER AKADEMSKIH STUDIJA
ARHITEKTONSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U BEOGRADU I APLIKACIJA U
GRADJEVINSKO-GEODETSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U BANJALUCI

DEKOMOZICIJA I REKOMPONOVANJE SLIKE BAUHAUSA
UMETNIKA VASILIJA KANDINSKOG I APLIKACIJA U
OTVORENOM GRADSKOM PROSTORU

MORFOLOGIJA GRADSKIH POTEZA

Rukovodilac predmeta: prof. dr Aleksandra Đukić
Saradnici u nastavi: doc. dr Milena Vukmirović,
doc. Ivica Nikolić, asis. dr Dubravko Aleksić, asis. dr Branislav Antičić

Istraživanje – praktična nastava se sprovodi na konkretnom prostoru. Rad studenata podrazumeva dve celine: istraživačku i predlog intervencije. U prvom zadatku studenti biraju jednu od slika Vasilija Kandinskog i sprovede njenu dekompoziciju prema odabranim ključnim parametrima, a zatim pristupaju rekonponovanju. Iz dvodimenzionalnih prikaza oni uspostavljaju trodimenzionalne kompozicije, koje zatim apliciraju na konkretno odabranom otvorenom javnom gradskom prostoru.

Aleksandra Erdeljan

Rođena je 1982. u Zrenjaninu. Diplomirala je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu na Odseku za slikarstvo. Specijalističke studije slikarstva završava na Akademiji lepih umetnosti Brera u Milanu. U toku studija u Italiji razvija interesovanje za fotografiju i arterapiju i završava kurseve iz ovih oblasti.

Učestvovala je i izlagala na više samostalnih i kolektivnih izložbi i na likovnim kolonijama u zemlji i inostranstvu.

Živi i radi u Milanu.

O Bauhausu

„Koliko mogu da vidim, slike će više nego da ispune ceo moj život... to je više stvar sudbine nego volje.“
(Paul Klee)

Stvaralaštvo i filozofija umetnika i profesora Bauhauusa, Paula Klea, u mnogome su doprineli mom ličnom umetničkom izražavanju kroz tehniku akvarela. Kleove geometrijske apstrakcije i „elementi koji obrazuju forme“ izvršili su snažan uticaj na ovu moju seriju radova.

U POTRAZI ZA PEJZAŽIMA

serija akvarela nastala je u periodu od 2005. do 2006.

Sandra Eremić

Rođena je 1971. u Zrenjaninu. Diplomirala je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Pripravnički staž završava u kompaniji „Garcia Architecture+Design“ u Kaliforniji.

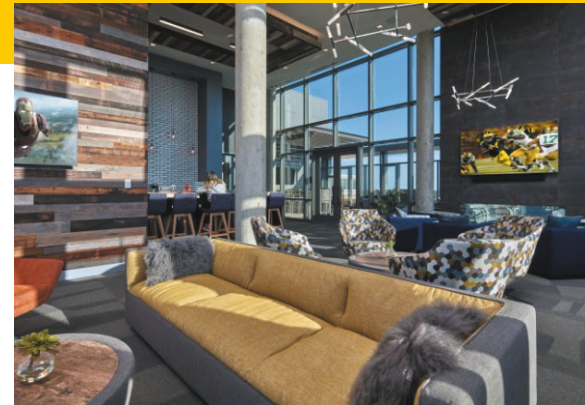
Radila je na projektima za „Smithsonian“, NASA, Muzej Špijunaže, Nacionalni Institut za Zdravlje (NIH), a u kompanijama „Hickok Cole Architects“ i „Genser“ se bavi projektovanjem poslovnih enterijera i enterijera za višeporodično stanovanje. Otvorila je i sopstveni biro „Linearweks“. Bila je menadžer i glavni projektant u „WDG Architects“, a 2019. potpisuje ugovor za „Helmuth Obata Kassabaum“. Dobitnik je više prestižnih nagrada Američkog udruženja arhitekata (AIA) i Američkog udruženja dizajnera enterijera (IIDA), kao i Vašingtonskog udruženja za izvođenje projekata (Washington Craftsmanship Society).

Živi i radi u Vašingtonu.

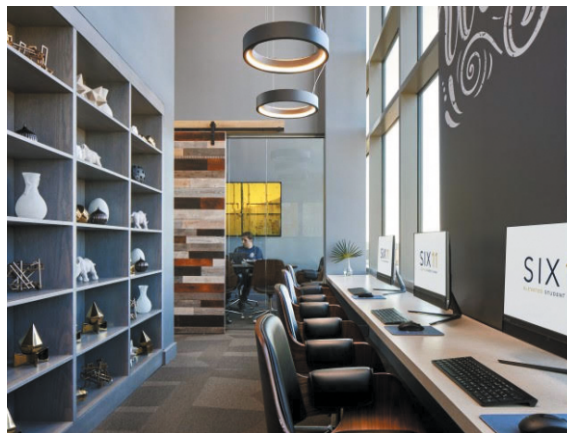
O Bauhausu

Moja inspiracija su oduvek bile čiste forme u službi funkcionalnosti uz korišćenje prirodnih materijala, za koje se vezuju ideje Bauhauasa. Legat Bauhauasa u mom razmišljanju je traganje za pravim izrazom koji u što manje poteza objašnjava veliku ideju i glatko integriše sve discipline u jedinstvenu celinu.

Objekat luksuznog studentskog stanovanja „Six11“ Univerziteta u Mičigenu u Ann Arboru, koncipiran na višim standardima življenja i namenjen isključivo naprednim studentima. Dizajn je baziran na jasnom snalaženju u prostoru i dominacijom čistih geometrijskih formi sa upotrebom prirodnih materijala u enterijeru. Ovaj projekat je nagrađen Innovator Award For Best Architecture nagradom,odeljenom od strane američke nacionalne kompanije Student Housing

OBJEKAT STUDENSKOG STANOVANJA „SIX11“ Univerzitet u Mičigenu (SAD)

Andrej Julher

Rođen je 1995. u Zrenjaninu. Privodi kraju studije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, Odsek grafički dizajn. Bavi se crtežom, koji koristi u tradiciji vizualnog narativa, iako se uspešno izražava i u drugim formatima poput ilustracije, plakata, grafike, dizajna, murala i publikacija. Učestvovao je na raznim grupnim izložbama u zemlji, a održao je i dve samostalne izložbe.

Dobitnik je Godišnje nagrade Departmana likovnih umetnosti za najuspešniji umetnički rad u umetničkoj disciplini crtanje. Stipendista je Letnje akademije lepih umetnosti u Salzburgu za 2019.

Živi u Novom Sadu.

O Bauhausu

Kod Bauhauusa mi posebno znači ideja igre, koja dobija mesto ključnog elementa stvaralaštva. Ostavljajući dovoljno prostora za igru stvara se odgovarajuća klima da se istraživački duh oslobodi i potrebno osveženje dogodi.

BEZ NASLOVA (2017)
digitalni print

Rođena je 1975. u Zrenjaninu. Diplomirala je, magistrirala i doktorirala na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, gde je zaposlena u zvanju docenta na Departmanu za arhitekturu. Naučni i istraživački rad pozicionira u oblastima teorije arhitekture, metodologije projektovanja i filozofije arhitekture sa posebnim interesovanjem za probleme arhitektonskog delovanja u unutrašnjem prostoru. Učestvuje na nacionalnim i internacionalnim konkursima. Dobitnik je više nagrada i priznanja. Autor je monografije *Međuprostor* (2012), nekoliko izvedenih objekata i većeg broja javnih i stambenih enterijera u Srbiji i okruženju. Od 2004. godine ima samostalnu projektantsku praksu.

O Bauhausu

Činjenica da je Škola, koja je relativno kratko trajala, ostvarila tako radikalni i višeznačan uticaj na kulturu, a koji je konačno preobrazio i naše životne prakse, podseća koliko je izgradnja znanja važna i koliko nas se svih tiče. Posebno ideja interdisciplinarnosti, odnosno sagledavanje fenomena iz različitih perspektiva, takozvanih disciplina, za mene lično je jedan od najpodsticajnijih rezultata ove Škole i pokreta, budući da me danas posebno zanimaju novi oblici udruživanja nauke i umetnosti.

Dizajn izložbene opreme za Muzej savremene umetnosti organizovan je prema načelima otvorenog plana, uz poštovanje modernističkog nasleđa objekta u kome se nalazi. Elementi su projektovani kao izolovani i nezavisni unutar pulsirajućeg prostora objekta, tako da se ne dodiruju niti oslanjaju na komponente arhitekture i enterijera objekta.

Autori I S.O.B.A I Studio Office Bureau Atelje

Milena Kordić, Marija Krsmanović Stringheta,
Bruno Oliveira Stringheta

Saradnik I Tijana Stevanović

Godina završetka I 2017

Fotografija I Petar Popović i Relja Ivanić

DIZAJN IZLOŽBENE OPREME ZA MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI, Beograd

Dizajn jastučića za klupe „Liquid China“ I Milan Simić i Lena Jovanović

Osnovna namera je bila da se kreira neutralan i lak okvir za umetnička dela u raznim medijumima. Svi elementi se mogu sastaviti u različitim konfiguracijama prema zahtevima konceptata projekta izložbe. Elementi izložbene opreme su montažni moduli zidnih panela, vitrine, tekstualni opisi, postolja za eksponate i video boksovi napravljeni od lakih modularnih pregrada. Oni su formulisani kao čvrste, bele, lagane, neutralne plutajuće materije.

Uz izložbenu opremu, obezbeđeni su elementi i ambijenti za odmor. Klupa „klupa D“ prati tok izložbe. Oblikovani silikonski jastuci i pleteni silikonski jastuci simbolizuju kategoriju tečnosti: tok vode u dve reke koje su deo konteksta lokacije, protok unutaršnjeg prostora kroz više nivoa u objektu i, nadajmo se, tok izložbenog sadržaja ka budućnosti. U organizaciji enterijera nalaze se prostrani džepovi sa pogledom na okruženje u kojima su ambijenti za odmor: „odmorište I“ i „odmorište H“. Ovi multifunkcionalni predmeti su se pojavili iz polica za knjige, klupa i svetiljke koji se međusobno transformišu u novi tip - višestruke objekte promišljanja.

Lidija Pavlov Marinković

Rođena je 1972. u Zrenjaninu. Diplomirala je i magistrirala na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, na Odseku za slikarstvo. Na istom fakultetu je i odbranila doktorsku tezu. Više puta je nagrađivana za radove iz oblasti slikarstva i drugih medija. Zaposlena je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u zvanju vanrednog profesora na Katedri za slikarstvo.

Živi u Beogradu.

O Bauhausu

200 godina Bauhauusa: Postavlja se pitanje da li danas možemo zamisliti mogućnost zasnivanja zajednice, škole ili proizvodnog sistema koji bi bio toliko revolucionaran, inovativan i suštinski demokratski da bi se tragovi, uticaji i praktični rezultati takvog pokreta/projekta mogli jasno očitovati 2119. godine? U vremenu totalizujućih učinaka informatičkih tehnologija i korporativnih ideologija, ovo je ujedno i pitanje o mogućnosti savremene avangardne prakse, ali i izvođenja revolucije.

TRAITOR

print na platnu i akril na platnu

Vladimir Mihajlov

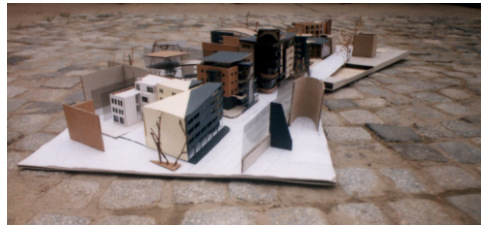
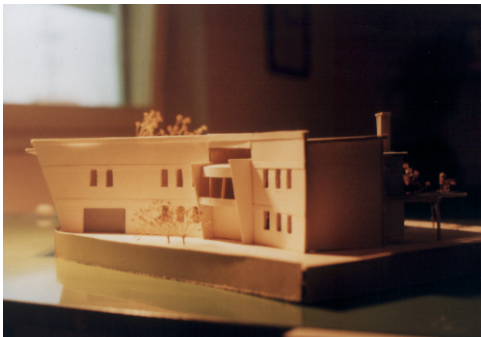
Rođen je 1976. u Zrenjaninu. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Radio je u Centru za planiranje urbanog razvoja u Beogradu i „Prometal inženjeringu“. Učesnik je naučno-istraživačkih projekata. Autor je mnogobrojnih radova u monografijama, časopisima i zbornicima konferencija od nacionalnog značaja. Autor je knjige *Merenje nemerljivog – Inovativne metode procene alternative razvoja grada* (2016).

Radi na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu u zvanju vanrednog profesora.

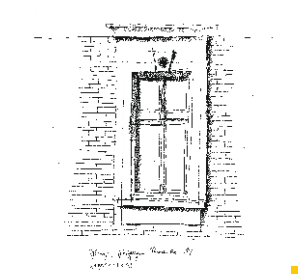
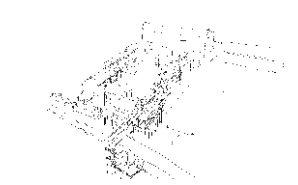
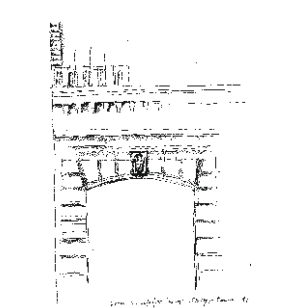
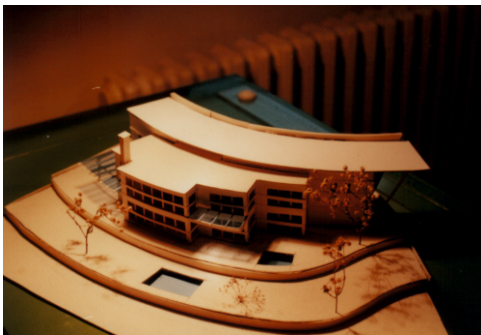
O Bauhausu

„Problem naše generacije jeste kako da dovedemo intelektualne i emotivne, društvene i tehnološke komponente u uravnoteženo sadejstvo; kako da naučimo da ih vidimo i osećamo u međusobnom odnosu.“
(László Moholy-Nagy)

„Svako kako počiva na zašto.“
(Mies van der Rohe)

ARHITEKTONSKE ANALIZE

Vera Mihalj

Rođena je 1965. u Zrenjaninu. Završila je Akademiju umetnosti u Novom Sadu.

Član je UPIDIV-a i Art directors club-a. Radila je kao grafički dizajner na RTV i kao umetnički direktor u „GLOBAL Design studiju“. Suvlasnik je i kreativni direktor Agencije „Kitchen and Good Wolf“. Bavi se kreiranjem brendova i osmišljavanjem koncepata promotivnih (komercijalnih) i socijalnih kampanja.

Živi i radi u Novom Sadu.

O Bauhausu

U primenjenim vizualnim, a naročito tržišnim komunikacijama, principi Bauhauasa deluju naizgled oprečno. Savremena komunikacija pretenduje da bude primećena po svaku cenu, a učenje Bauhauasa lišava predmete ulepšavanja i nepotrebnih ukrasa. Ipak, ideja da je dizajn isto što i funkcija, eksperimenti sa savremenim materijalima, kao i timski rad, potvrda su da je Bauhaus i danas velika inspiracija svim primenjenim umetnicima.

EKO KALENDAR

Kitchen & Good Wolf

Kreativni direktori:
Vera Mihalj i Vuk Tatar

Dizajn:
Filip Nemet

Dijana Milenov

O Bauhausu

Učenje kroz rad jeste
nasledstvo Bauhauusa,
za mene.

Rođena je 1991. u Somboru, a osnovnu školu i dve godine Gimnazije završava u Zrenjaninu. Master diplomske studije završila je na MIT-u u Bostonu. Dobitnica je Gundersenove nagrade za akademsko i dizajnersko postignuće 2013. i 2014. godine. Studije na MIT-u omogućile su joj rad na akademskim projektima po celom svetu, kao i profesionalno iskustvo rada u firmama u Izraelu, Francuskoj i Americi.

Živi i radi u Bostonu.

ČETVRTI BEOGRAD – PRIČA O POVRATKU ZEMLJE

Apstrakt

U svetlu jugoslovenske socijalističke baštine, naglog prelaska u kapitalizam kao i logike investitora koja vlada u Srbiji i svetu, ovaj rad koristi arhitekturu kao medium da zamislimo put kojim nismo pošli, mogućnost drugog ishoda i sistema vrednosti.

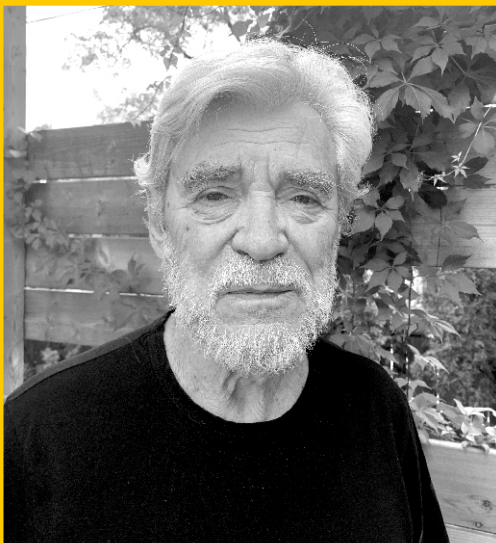
U avgustu 2018. godine, PKB korporacija stavljena je na tender. PKB i njeno zemljište, veličine skoro kao cela površina Beograda, stavljeni su na prodaju za pedeset posto procenjene vrednosti. Iako je ova firma jedna od glavnih proizvođača hrane u Srbiji od 1945. godine, novi kupac nije bio uslovljen da nastavi sa prehrambenom proizvodnjom nakon isteka tri godine. U poređno, prema UN izvještaju i Eurostat podacima, „stambena kriza u Srbiji zahteva hitno delovanje“: Srbija ima najveći procenat građana u Evropi sa poteškoćama plaćanja troškova komunalija, zakupa stanova ili otplata stambenih kredi-

ta. Kao odgovor na ovu stambenu krizu u Srbiji, kao i prehrambenu nesigurnost u svetu, u ovom radu se zamišlja nova tipologija sela i način življenja na prostoru PKB korporacije, pod nazivom Četvrti Beograd. Četvrti Beograd čuva postulat prava na stan i ideje zajedničkog, koje su usmeravale prethodne razvoje Beograda. Međutim, u Četvrtom Beogradu, život u zajednici se ne temelji samo na strukturi porodice kao nukleusa, već se sastoji i od većeg spektra zajedničkog i individualnog sa mogućnošću izbora. Osim toga, savremene potrebe su dovele do društva organizovanog oko proizvodnje hrane i protekcije zajedničkog - sistema

koji štiti zemljište i hranu kao osnovne izvore života i kulture, tj. ne tretira ih kao objekte modifikacije ostavljene na raspolaganje pojedincu. Ova nova definicija sela se javlja kao odgovor na lokalnu istoriju i savremene probleme, uključujući celokupno društvo u održavanje resursa, a ujedno i u razvoj kulture.

Saša Milenov

Rođen je 1937. godine u Zrenjaninu. Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Sa Miloradom Berbakovim i Dimitrijem Mladenovićem osnovao je 1961. Zavod za urbanizam u Zrenjaninu.

U Kanadi je radio u firmi "Proctor and Redfern" gde je kao arhitekta-urbanista učestvovao u velikim urbanističkim projektima u Torontu i okolini; zatim u "Murray V. Jones and Associates" gde je radio na projektovanju značajnih delova grada Toronta i velikih stambenih naselja u okolini. Otvara potom samostalnu firmu koja neprekidno, više od 40 godina, pruža arhitektonske i urbanističke usluge privatnim i državnim klijentima.

Živi i radi u Torontu.

O Bauhausu

Ideja Bauhauusa se od osnivanja proširila po celom svetu. Nažalost, malo je pažnje posvećeno Bauhausu na beogradskom Arhitektonskom fakultetu. U Kanadi je Bauhaus uglavnom nepoznata tema, a pravilo „manje je više“ promašeno je poslednjih tridesetak godina. Sedamdesetih godina prošlog veka je vladalo mišljenje da će se, zbog stanovništva koje stari, graditi stambene kuće manje kvadrature i da će automobili biti sve manji. Nažalost, stvarnost je da su i stambene kuće i automobili sve veći. Geslo „manje je više“ je evoluiralo u „što više, to bolje“.

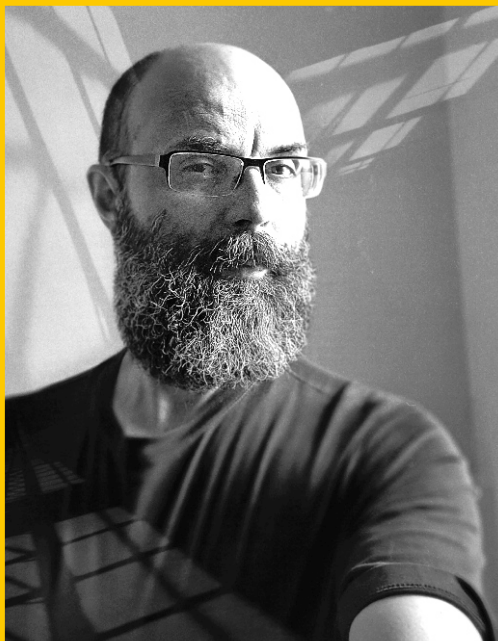
POSLOVNI OBJEKAT

Toronto (Kanada)

Objekat je izgrađen 1984. godine, kao glavni ofis za investitora „Home Life“, kompanije koja se bavi prodajom nekretnina. Za taj period izgradnje, izgled fasade je odudarao od tradicionalnog pristupa. Objekat je urađen u metalnoj konstrukciji, a fasada je od „precast“ materijala koji objektu daje postojanost i moderan izgled.

Goran Patlejš

Rođen je 1964. u Zrenjaninu. Dizajner, arhitekt, ilustrator, fotograf.

Ušao je u godine kad nikome ne mora ništa da dokazuje.

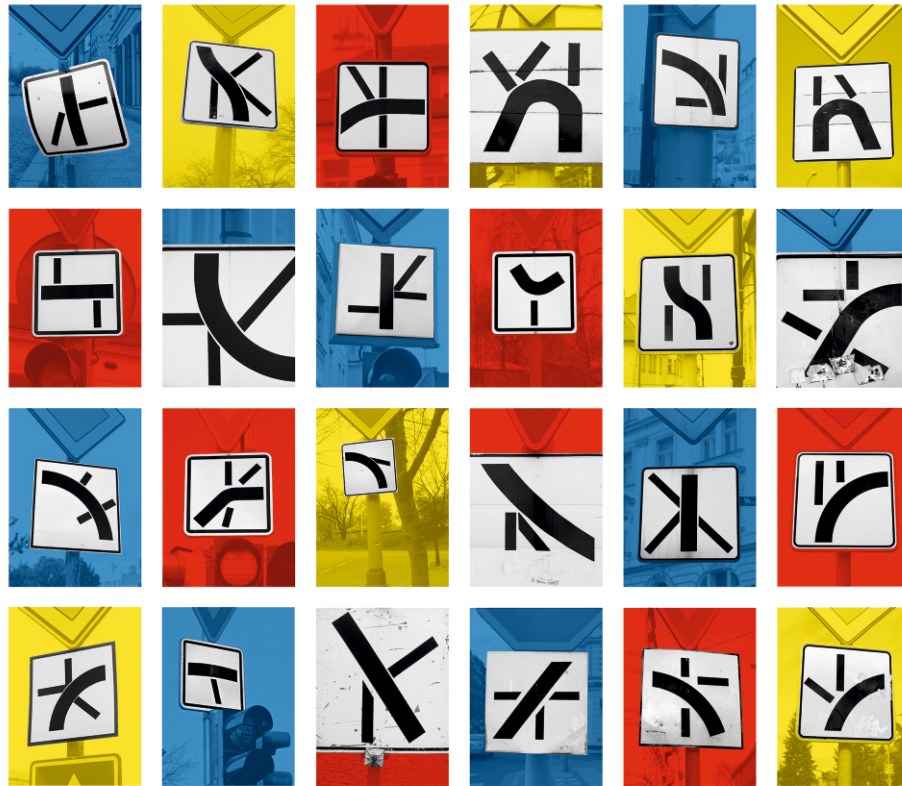
Živi u Pragu, misli i radi globalno.

Sto godina je prošlo od kad je, iz užasa Velikog rata, uz fanfare Manifesta rođen Bauhaus. Ali još sto godina će proći a mi ćemo se sretati sa površnim shvatanjem njegove suštine i dometa njegovog nasleđa. Zato što Bauhaus nije ni stil koji treba da podražavamo, ni formula koju treba da primenjujemo, ni rečnik kojim treba da se služimo.

Tokom svega četrnaest godina postojanja, škola je prošla herojsku modernističku epopeju uz lutanja, traženja, skretanja i nalaženja. A nakon toga, prenošene profesorima i đacima, ideje Bauhauusa su prešle dugačak put – od avangarde do sastavnog dela svetske kulturne panorame. Ali najveća vrednost proizišla iz radionica Weimara, Dessaua i Berlina, jeste koncept umetničke škole, u kojoj se, u atmosferi neograničene kreativne slobode i razmene ideja, podsticalo na preispitivanje ustaljenih vrednosti.

Ono što danas vidimo iza galerijskih stakala, u muzejskim vitrinama i umetničkim monografijama samo su daleke senke. Ali duh Bauhauusa je živ i veoma prisutan oko nas, ravnodušan prema panegiricima i slavama davnih uspeha. Savremeno društvo stvara nove izazove arhitektima, dizajnerima i umetnicima. Baš zato su metode Bauhauusa – a ne formalne karakteristike jednog perioda njegovog razvoja – uvek aktualne.

O
Bauhausu

„Dizajn nije domena ni intelektualnog niti materijalnog,
već sastavni i neophodni deo života svakog čoveka u civilizovanom društvu.“

WALTER GROPIUS

Dragan Protić škart

Rođen je 1964. u Zrenjaninu. Koosnivač je i član grupe ŠKART koja je osnovana 1990. na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, čije je prvo javno pojavljivanje bilo iste godine u Zrenjaninu, u Galeriji „Imago“ kustoskinje Lene Savić. Tokom skoro tri decenije ovaj kolektiv, uz mnogobrojne saradni/c/k/e, stalnim konstruktivnim sukobom ispituje i ukršta granične forme poezije, arhitekture, grafičkog dizajna, izdavaštva, performansa, muzike, alternativne edukacije i društvenog aktivizma.

Svoja predavanja, akcije, radove, koncerte i radionice ŠKART izvodi širom Evrope, Amerike i Azije. Poslednjih godina ŠKART primenjuje svoja iskustva na terenskoj praksi, trasiranjem „arhitekture ljudskih odnosa“ kroz rad sa domovima za decu, migrantskim centrima, seoskim školama, neuvežbanim horovima, posakrivanim pesnicima, Nepraktičnim ženama i Prkosnim penzionerima.

Živi i radi u Beogradu.

O Bauhausu BORBAuhaus

(Još od ranih školsko-arhitektonskih dana) Bauhausov Gesamtkunstwerk je ohrabrenje i potvrda da jedino što ima smisla u ovom zarđalom oslepelom balkanskom tenku jeste rizik konstantne borbe za zaustavljanje pogona destrukcije, objedinjenjem različitih kreativnih praksi i emancipatorskih politika.

Nema odustajanja!

KORZO, škart (2019)
pečati i tuš na
bambusovom papiru

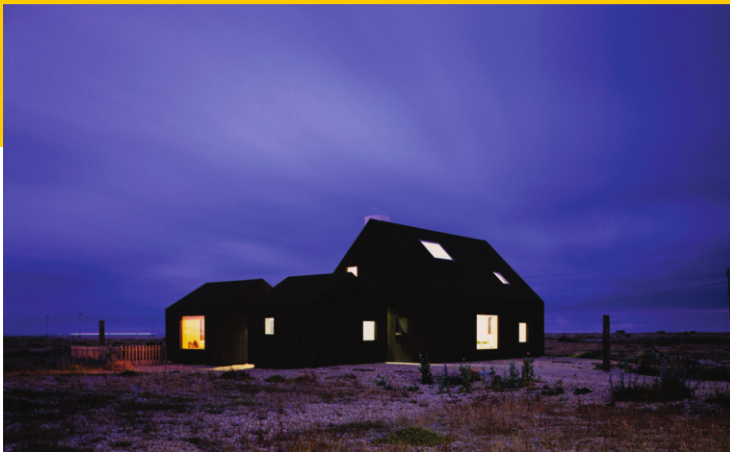
Siniša Rodić

Rođen je 1974. godine u Zrenjaninu. Diplomirao je na Architectural Association, Školi arhitekture u Londonu. Za vreme usavršavanja, nominovan je za prestižnu RIBA President's Medal nagradu, nakon čega je dobio AA Diploma with Honours. Od tada je pozivan kao kritičar u nekoliko škola arhitekture u Velikoj Britaniji. Radio je kao predavač na Univerzitetu u Istočnom Londonu. Direktor je u „Rodici Davidson Architects“. Živi i radi u Londonu.

O Bauhausu

Ja sam odrastao na Bagljašu. Ideje Bauhauusa su direktno uticale na formu te sredine i time odredile moje iskustvo, memoriju, ukus i pogled na svet, iz kojih i danas delujem.

NORTH VAT HOUSE, Dandženes (Velika Britanija)

Rodic Davidson Architects

Arhitektonski biro Rodic Davidson (Rodic Davidson Architects) projektovao je na šljunkovitom terenu North Vat, dvospratni dom za dvoje na obali u Dandženesu (Kent, Velika Britanija).

Objekti su obloženi drvetom i na taj način su uklopljeni u konstrukcije od crnog drveta koje su pronađene u Dandženesu. Ideja je bila da nov objekat ostvari vezu sa okruženjem i starim ribarskim kućama na obalama Dandženesa, ali i da raskine sa njihovim konvencionalnim izgledom i oblicima, što je postignuto razbijanjem objekta na tri crno obojene drvene kolibe.

Veliki dvospratni blok sadrži prostor za dnevni boravak i sobu za spavanje, dok male kolibe sadrže radnu sobu i sobu za spavanje. Sve tri jedinice su povezane zastakljenim ulaznim holom u obliku slova L.

Poruka je bila: stvaranje jedinstvenog, objedinjenog životnog okruženja koje obezbeđuje zabavu i uživanje, miran i jednostavan prostor gde se odvijaju uporedo sve svakodnevne aktivnosti, a istovremeno se uvažavaju svi aspekti okolnog pejzaža. Na ovaj način istaknuta je lepota jednostavnih, elementarnih oblika, ali i složenih prostora i doživljaja unutar njih.

<https://www.dezeen.com/2016/01/06/north-vat-house-rodic-davidson-architects-dungeness-beach-kent-england/>

Biljana Sovilj

Rođena je 1967. u Zrenjaninu. Diplomirala je na Odseku za scenografiju na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu. Profesor je na Visokoj školi likovnih i primenjenih umetnosti strukovnih studija u Beogradu na studijskom programu Dizajn enterijera.

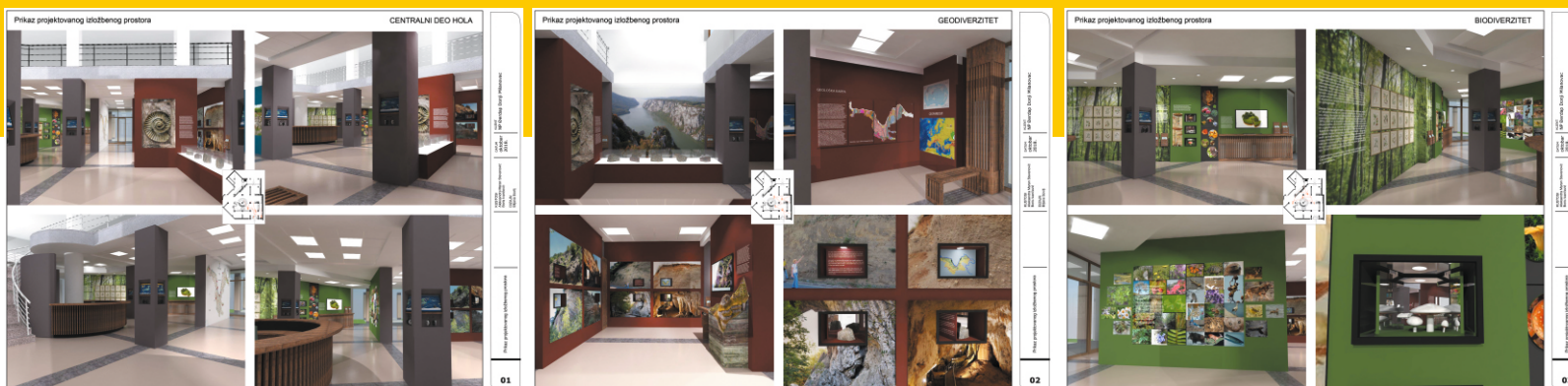
Autor i koautor je scenografija za šest dugometražnih igranih filmova: „Kaži zašto me ostavi“ (1993), „Tri letnja dana“ (1997), „Normalni ljudi“ (2001), „Mala noćna muzika“ (2002), „Diši duboko“ (2004), „Mi nismo anđeli 2“ (2005). Autor je velikog broja TV scenografija, kao i scenografija za pozorišne predstave.

Dobitnik je nagrada na Hercegnovskom festivalu za scenografiju u filmu „Mi nismo anđeli 2“ (2005); na 11. Kotorском festivalu za scenografiju predstave „Mačka u čizmama“ (2003); na 6. pozorišnom Festiću za scenografiju predstave „Džinovska torta“ (2000). Koautor je knjige *Stilovi: arhitektura, enterijer, nameštaj* (2010). Bavi se i koncept dizajnom i grafičkim dizajnom u scenografiji, stilskoj arhitekturi i efemernoj arhitekturi.

Živi u Beogradu.

O Bauhausu

Zaostavština Bauhauusa danas predstavlja mnogo više od savršeno oblikovanih upotrebnih predmeta, vanvremenskih arhitektonskih objekata i drugih proizvoda koji i danas izgledaju modernije od svega što imamo. Njegova prava zaostavština jeste pionirska reforma obrazovanja u oblasti primenjene umetnosti i dizajna, sa inovativnim programskim sadržajima i utopijskim ciljevima da se stvori ne samo novo okruženje za čoveka novog doba, već sasvim novi svet. Ideja da umetnička škola podstiče ekstremno eksperimentiranje da bi se kultura neprestano obnavljala, dovodi nas do povremenog prevazilaženja modernizma za koji se zalagala i njegovo ponovno otkrivanje kroz forme nastale iz bezgraničnog potencijala tehnologije, novih materijala, s jedne strane, i socijalne odgovornosti i održivog dizajna sa druge.

Izložbena postavka Centra za posetioce
„Nacionalni park Đerdap“

PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA ĐERDAPA

Aleksandra Maran Stevanović, paleontolog, muzejski savetnik
Boris Ivančević, biolog, muzejski savetnik
Biljana Sovilj, scenograf

Izložba obuhvata vizuelno-tekstualni i multimedijalni prikaz karakterističnih elemenata prirodnog i kulturno-istorijskog materijalnog i nematerijalnog nasleđa područja Đerdapa. Na izložbi će se na popularan i slikovit način predstaviti i tumačiti reprezentativni objekti geodiverziteta, biodiverziteta i kulturno-istorijske baštine, koji su značajni i vredni sa stanovišta nauke, obrazovanja, kulture i turizma. Kroz tematski osmišljene sadržaje posetioci treba da upoznaju geološku građu područja, lokalne biljke i životinje, njihova staništa i okruženje čoveka iz različitih istorijskih perioda sa posebnim akcentom na neraskidivu vezu čoveka i prirode.

O Bauhausu

Rođena je 1962. u Zrenjaninu. Diplomirala je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Od 2009. godine poseduje kanadsku licencu samostalnog projektanta (NCARB). Projektant je i saradnik na brojnim arhitektonskim projektima i izvedenim objektima u Srbiji i inostranstvu.

Živi i radi u Vankuveru.

Relevantnost Bauhauusa u 21. veku

Pokret Bauhaus u Nemačkoj je imao snažnu i uticajnu ulogu u razvoju stila umetnika jer je izrastao iz zanata i likovnih umetnosti, a označio je glavnu prekretnicu dizajna i njegove uloge u društvu. Fokus mu je bio stil i forma, ali je malo pažnje posvećeno krajnjim korisnicima za koje su objekti projektovani, niti ima diskusija o praktičnosti i načinu na koji dizajnirani proizvodi utiču na život i aktivnosti ljudi, a ni naznaka o tome kakav bi njihov uticaj bio na životnu sredinu.

Pokret Bauhaus pruža zanimljiv paradoks. Iako je imao veliki kulturni uticaj na dizajn kao umetnost, nije uspeo da proizvede nijedan jedini predmet koji bi na fundamentalan način promenio život ljudi. Po čemu je Bauhaus poznat danas? Po obrascu, po stilu. Vikipedija o Bauhausu kaže da je „jedan od najvažnijih doprinosa Bauhauusa u oblasti modernog dizajna nameštaja“. Svet dizajna danas je mnogo veći od dizajna nameštaja.

Danas dizajneri uživaju u mogućnosti da izmisle potpuno nove načine rada, igre i življenja, a fokus je na ljudima koji koriste naše proizvode. Gledamo ih, slušamo o njihovim zahtevima i potrebama, testiramo naše ideje o njima, a ponekad s njima zajedno dizajniramo. To je bilo nezamislivo onima iz Bauhauusa. Sama forma više nije dovoljna. Moramo razumeti ljude, kako rade i ponašaju se, kako razumeju složenu tehnologiju, a posebno šta se dešava sa proizvodima na kraju njihovog upotrebnog veka.

Područje dizajna mnogo je napredovalo od vremena Bauhauusa. Danas živimo u potpuno drugačijem svetu, 100 godina kasnije kada se dizajn definiše kao „prvi signal ljudske namere“ (William McDonough and Michael Braungart).

Pokret Bauhaus uzdigao je praksu dizajna iz opskurne profesije u visoko i moćno carstvo umetnosti. To je verovatno imalo velikog uticaja na moderni uspon dizajna, na njegovo mesto moćne industrije danas. Dizajn je danas način razmišljanja, ispunjavanja osnovnih potreba ljudi i društva, a može se primeniti na sve aspekte ljudskog i društvenog života.

Neke stvari koje dizajniramo nemaju fizičku strukturu: umetnost, materijali, tu forma ima malu ili nikakvu relevantnost. Kad su stvari koje dizajniramo opipljive ili vidljive, tada da, onda one moraju biti razumljive, upotrebljive, vizuelno i psihološki prijatne. To bi trebao biti dizajn 21. veka. Uloga dizajnera je da učini da kompleksno izgleda jednostavno. Tako mora da bude u ovom dobu sve složenije tehnologije, koja bi, bez pomoći dizajnera, bila nerazumljiva, frustrirajuća ili opasna po društvo. Dizajn može da reši kritične probleme našeg doba, a dizajneri da promovišu pozitivnu viziju budućnosti koja se zasniva na uverenju da su mnogi ekološki problemi s kojima se suočavamo – u korenu izazovi dizajna.

Pokret Bauhaus imao je veliku istorijsku važnost, ali nam danas treba više od toga. Otud ovaj stav o Bauhausu: zahvalna sam na postignutom, ali ga ne smatram relevantnim za složena pitanja s kojima se danas suočavamo.

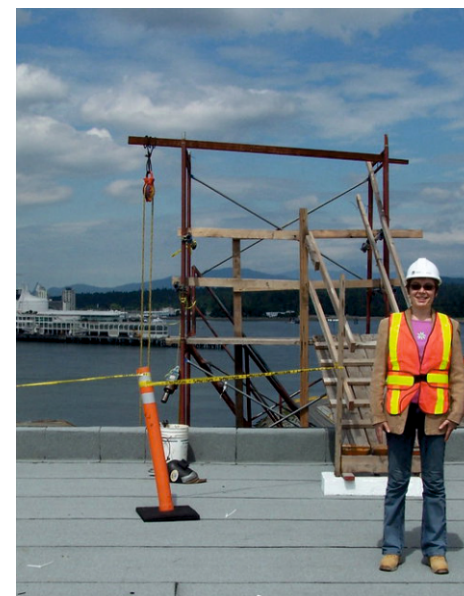

RUBBER TYRED GANTRY (Zgrada servis za RTG)
Vankuver (Kanada)

Projekat iz 2004–2005. Forma sledi funkciju – uglavnom kod svih industrijskih objekata, pa i ovde.

Veliki pomični kran na točkovima koji istovara velike kontejnere, čija se forma transponuje na fasade. Bele trake označavaju prozore od mlečnog stakla, pa se i noću čita na isti način...

Kroz ideju do realizacije – od kroki skica/fotke postojećeg stanja – rani koncept dizajna/metalna fasada, kao mrežkanje okeana na suncu kroz presek i fasade – pojednostavljena metalna fasada/dodate srebrne pruge, do panorama/3D modela u pozadini i ja na krovu tokom izvođenja.

Nebojša Tabački

Rođen je 1971. u Zrenjaninu. Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, a postdiplomske studije završio na Univerzitetu za film i televiziju u Minhenu, smer scenografija. Doktorat stiće na Univerzitetu umetnosti u Berlinu, na smeru za istoriju umetnosti i kulture. Kao arhitekta radio je samostalno i u timovima na nizu stambenih, javnih, obrazovnih i kulturnih projekata. Nakon postdiplomskih studija proširuje područje delovanja na pozorište, film i televiziju. Tokom zadnjih petnaest godina učestvovao je u realizaciji dugometražnih i kratkometražnih filmova i televizijskih serija, koji su pripremani i snimani u Srbiji i drugim evropskim zemljama. Aktivan je i kao predavač u mnogim svetskim centrima.

Živi i radi u Berlinu.

Iako su protok vremena i brzina tehnološkog napredka u principu neprijateljski raspoloženi prema stilskim pravcima u oblastima oblikovanja i umetnosti, zanimljivo je posmatrati kako nasleđe Bauhauasa i posle 100 godina od svog osnivanja još uvek zadržava aktuelnost. Osim evidentnog uticaja na polju arhitekture, industrijskog dizajna i likovnih umetnosti, ono što je za mene posebno interesantno jeste doprinos suštinskoj promeni u konceptualnom i idejnom pristupu pozorišnoj arhitekturi i scenografiji. Prominentni predstavnici

Bauhauasa – Walter Gropius, László Moholy-Nagy, Oskar Schlemmer i Farkas Molnár, rušili su sa svojim kolegama barijere postavljene tadašnjim kanonima, izlazeći iz okvira mogućnosti realizacije, i time otvorili prostor za eksperimentalni pristup scenskom prostoru nudeći alternative koje i danas ispirišu pozorišne stvaraoce.

Moja lična priča o Bauhausu, međutim, ne počinje sa školom, već sa istoimenim bendom koji je ranih 1980-ih tokom svog kratkog postojanja izvršio veliki uticaj na formiranje mog muzičkog ukusa. Dovođenje imena benda sa čuvenom obrazovnom institucijom se dešava tokom studija arhitekture, gde se prvi put detaljnije upoznajem sa radom i nasleđem njihovih pedagoga i učenika. Prva knjiga koju dobijam na poklon po mom dolasku u Nemačku jeste detaljna monografija Bauhauasa od 640 strana, koja do danas ostaje knjiga koju ću najčešće uzimati u ruke svaki put kada počinjem novi projekat. Progresivne ideje i razmišljanja na temu kinetičkog scenskog prostora koje su potekle iz čuvene škole citirane su i dovedene u relaciju sa savremenim zbivanjima u pozorišnoj arhitekturi i scenografiji, u skoro svakom teorijskom tekstu koji samdo sada objavio.

Iako Bauhaus za mene danas prevazilazi okvire same institucije i stila, nasleđe koje provejava kroz moju ličnu delatnost u ovirima prakse i teorije scenografije jeste pristup oblikovanju prostora koji ne samo reflektuje vreme u kome živimo, nego teži da izađe iz okvira zadatih vremenom i mogućnostima koje su nam danas na raspolaganju da bi otvorila put za ono što je ispred nas.

O
Bauhausu

CHRISTMAS WOMAN,
mini serija © Netflix 2019

Produkcija: Sommerhaus Filmproduction, Berlin
Enterijer kuće iz oblasti Severnog Frislanda, 1945
Scenograf: Christina Schaffer
Set Dizajner: Nebojša Tabački
Digitalni crtež urađen je kombinacijom 2D i 3D programa
Serija je pripremana u Nemačkoj i Luksemburgu.
Eksterijeri su snimani u Danskoj, a enterijeri u studiju u Mađarskoj tokom aprila i marta 2019.

Marko Todorović

Rođen je 1978. u Zrenjaninu. Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Radno iskustvo je sticao u Studiju MIT_Arh i Studiju ARCVS u Beogradu. Učesnik je brojnih arhitektonskih konkursa u zemlji i inostranstvu i dobitnik više nagrada i priznanja. Autor je i koautor većeg broja izvedenih poslovnih i stambenih objekata u Beogradu, Podgorici, Pržnu i Bergenu (Norveška).

Živi u Bergenu i radi u studiju „TAG Arkitekter“.

O Bauhausu

Minimalizam, nepretencioznost i težnja za svedenošću jesu ideje Bauhauusa koje su najviše uticale na moj rad.

PAVILJON U NIGORDS PARKU, Bergen (Norveška)

TAG Arhitekter

Paviljon u Nigords parku izgrađen je 2017. godine. U međuvremenu je postao veoma popularna destinacija za stanovnike Bergena i turiste. Sa okolnim sadržajima, jezerom i dečjim igralištem, zgrada paviljona pruža različite vrste aktivnosti, kao što su koncerti, radionice za decu, pozorište, festivali hrane i raznovrsne komercijalne usluge. Projekat je finansirala i pokrenula opština Bergen.

Forma Paviljona je nastala iz linija i oblika terena koji ga neposredno okružuju. Težnja za brisanjem „graničica“ između objekta i parka odredila je izbor materijala i boja, dok je namena parka kao mesta za okupljanje i susret, uticala na sadržaj i formu objekta.

Rođena je 1976. u Zrenjaninu. Završila je Akademiju Lepih umetnosti u Milanu, Odsek za vajarstvo. U toku i nakon studija radi kao vizuelni umetnik koji se bavi društveno-političkim pitanjima, kao i temama iz oblasti civilizacijskih i ljudskih odnosa. Radi skulpture, instalacije, performanse, video, fotografiju. Do sada je izlagala na sedamdesetak samostalnih i kolektivnih izložbi u Srbiji, Hrvatskoj, Austriji, Švajcarskoj, Nemačkoj, Turskoj, Južnoj Koreji i posebno u Italiji. Bila je predavač na mnogim univerzitetima u Evropi. Osvojila je brojne međunarodne nagrade za svoj rad. Radovi joj se nalaze u mnogim muzejima i galerijama u Evropi i Aziji, kao i u privatnim kolekcionarskim zbirkama.

Živi i radi u Milanu.

O Bauhausu

„Bauhaus nas je podučio da mislimo da su društvu potrebni arhitekti i dizajneri edukatori, dok danas razumemo da se društvo obrazuje i razobrazuje samo od sebe.“
(Hector Sotssass)

Međutim, izazov Bauhauusa da se prevaziđe dihotomija između umetnosti i tehnologije, estetike i industrije nije ugašen. Čak i danas, savremenost tih eksperimentisanja, samo naočigled utopijskih, pogađa nas svojom apsolutnom etičkom vrednošću.

DEO VIDEO INSTALACIJE

Lambda (2008)

Galerija „Gagliardi Art System“, Turin (Italija)

Boris Zakić

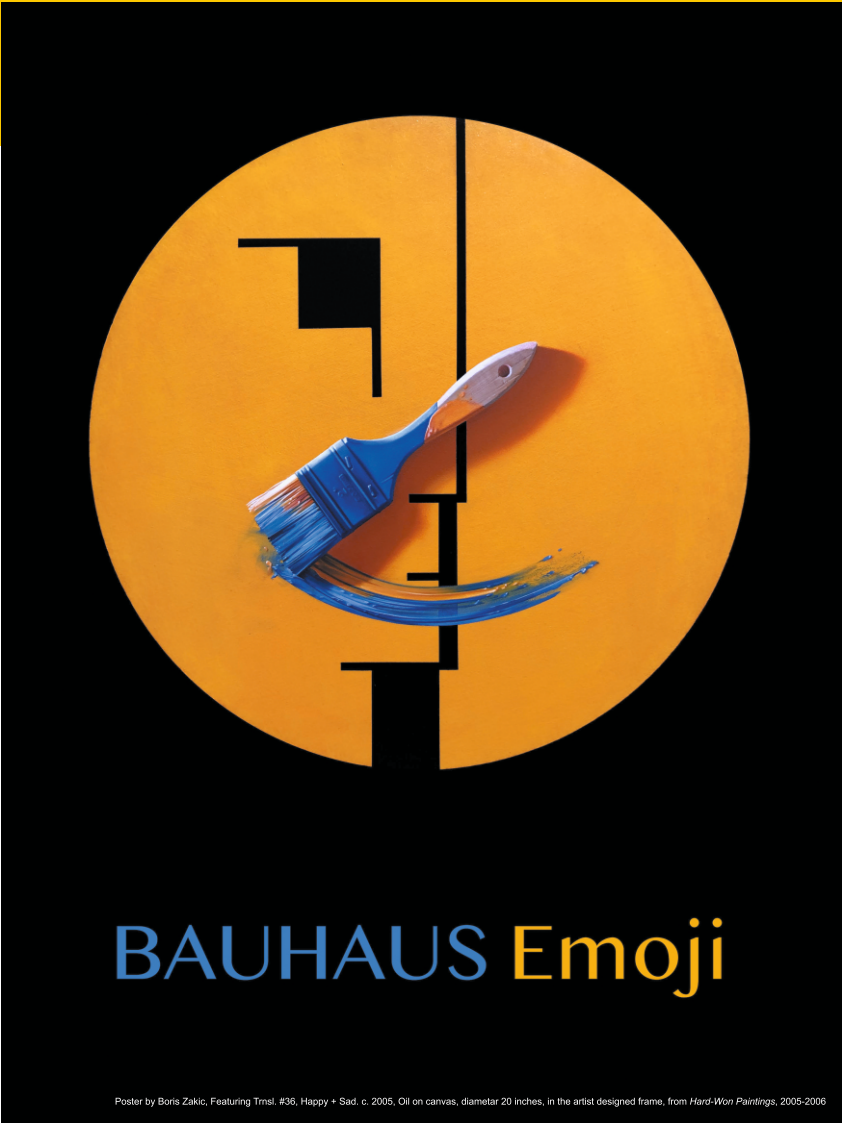

Rođen je 1974. u Zrenjaninu. Završio je William Carey College i master studije na University of New Orleans. Profesor je na Odeljenju za umetnost i dizajn na Džordžtaun koledžu, gde u poslednje dve decenije predaje predmete iz vizualnih disciplina i konteksta. Njegov profesionalni rad, između ostalih projekata, uključuje Alizariné-group (2016) i Alizé and Rafaello (2020). Aktivan je član Američke SECAC konferencije.

Živi i radi u Džordžtaunu, Kentaki (SAD).

O Bauhausu

Bauhaus za mene stoji kao znak momentuma: agresivna PR kampanja, integrisanje disciplina i zapošljavanje studenata kao vođa novih projekata i sl. Nema veze da li je u pitanju Vajmar, Desau ili Berlin. I ovako se Bauhausov zamah oseća samo posle njegove migracije ka Americi – Njujork i Čikago, a na svoj način doprinela je i izložba Muzeja moderne umetnosti iz 1938. Sve ostalo – crveni trouglovi iliti žuti krugovi – manje je bitno. Tako da, u principu, Bauhaus je vrlo praktičan: izvuci suštinu, izbaci ostalo!

BAUHAUS **Emoji**

Poster by Boris Zakic, Featuring Trnsi. #36, Happy + Sad. c. 2005. Oil on canvas, diameter 20 inches, in the artist designed frame, from *Hard-Won Paintings*, 2005-2006

*Projektni tim, koji čine: arhitekta Jelka Đorđević, inženjer Sandra Banjanin,
istoričar umetnosti – viši kustos Olivera Skoko, istoričar umetnosti – konzervator Vesna Karavida i
dizajner Danka Ječmenica, srdačno se zahvaljuje svim našm „vanzemljacima“
na saradnji i učešću u izložbi „Bauhaus – sto godina posle“.*

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

7.038.16(083.824)

7.038.16(497.113 Zrenjanin)"20"(083.824)

JEČMENICA, Danka

Bauhaus - sto godina posle : manje je više - dani Bauhauša / [autorski tim Danka Ječmenica... et al. ; prevod teksta sa engleskog Olivera Trifunjagić i Spomenka Vojvodić]. - Zrenjanin : Kulturni centar Zrenjanina, 2019 (Zrenjanin : Diginet). - 63 str. : ilustr. ; 18 x 25 cm

Deo teksta na engl. jeziku. - Tiraž 300.

ISBN 978-86-84341-33-6

a) Баухаус - Изложбени каталози b) Ликовна уметност - Зрењанин - 21. в.
- Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 330842887

